

DYPVANNSSOPPDAGELSE: På dypt vann her i Eikeren ble DETTE krepsdyret funnet i sommer. Funnet kan være en sensasjon. (Foto: Tore Moltuberg)

Oppdaget nytt krepsdyr i Eikeren

Forskere har funnet et krepsdyr på dypt vann i Eikeren som skiller seg fra tidligere oppdagede arter. – Sensasjonelt, sier forsker Finn Økland.

Lars Ivar Hordnes Telefon 3309 9004

Publisert 29.09.2009 kl 07:25 Oppdatert 29.09.2009 kl 07:25

HOF/HOLMESTRAND: En helt ny oppdagelse innenfor zoologien kan ha blitt gjort på dypt vann i Eikeren. Bakgrunnen for oppdagelsen er en rein tilfeldighet, kan Finn Økland i Norsk institutt for naturforskning fortelle.

Miniubåt

– Det ble gjort undersøkelser med fjernstyrt og kamerautstyrt undervannsbåt i Eikeren i forbindelse med etableringen av drikkevanns-kilde i innsjøen. Fred Nordseth hadde fått pengestøtte for å lete etter en sunken båt, som skulle ligge i området. Båten ble ikke funnet, men filmen ble sendt til lokalhistorikeren Kristian Erik Nordby. Han oppdaget tilfeldigvis et merkelig krepslignende dyr som svømte forbi i bildet, forteller Økland. Forskeren Karen Anna Økland, som har 40 års erfaring med forskning på kreps og ferskvannszoologi, fikk filmen.

Hun greide ikke å artsbestemme dyret ut fra filmen. En av teoriene var at det handlet om en art istids-kreps- en sjelden men tidligere kartlagt krepseart. Dermed måtte forskerne få tak i noen levende dyr for å finne ut av mysteriet.

Eikeren ble isolert fra havet så seint som for cirka 5.000 år tilbake. Det var landhevingen etter siste istid som skapte om en mektig fjordarm til en innsjø.

Stor spenning

Et finmasket garn ble satt ut på 150 meters dyp i Eikeren nå i sommer. Stedet var det samme som det interessante dyret tidligere var observert - cirka 7-8 kilometer nord for Eidsfoss. Spenningen var dermed stor da garnene ble trukket etter å ha stått i seks dager.

– Vi dro og dro uten å finne noe i garnene, og regnet med at hele arbeidet hadde vært forgjeves. Men så, helt på slutten av det siste garnet, dukket ett av dyrene opp. Sjelden har noe så lite gjort så mange så glade, sier Finn Økland. Han kaller funnet en sensasjon.

Ny art?

Det vesle krepsdyret som målte 2,7 centimeter, var i live. Nå kunne Karen Anna Økland sette i gang med intense mikroskop-undersøkelser av dyret. Så langt konkluderer hun med at det er et svært spennende funn.

– Det finnes kjente dyr som ligner veldig, men disse er så langt bare påvist i salt- og brakkvann. Vi trekker foreløpig ingen konklusjoner, vi må ha flere dyr enn det ene for å kunne gjøre det. Men dette er spennende, ingen tvil om det, sier Karen Anna Økland. Forskerne ser helt bort fra at det kan handle om en økonomisk utnyttbar naturressurs på Eikerens bunn.

Eikern fiskevernforening har også deltatt i arbeidet med å finne ut av mysteriet i innsjøen.

Nordby oppdaget dyret

Det var grundige undersøkelser av dvd-filmen fra Eikerens bunn, gjort av den historisk interesserte Kristian Erik Nordby, som førte til det interessante funnet.

– Jeg så at noe rørte på seg på filmen. Deretter viste jeg filmen til Økland-familien. Da ble de svært ivrige, forteller Nordby.

Fikk pengestøtte til å lete

HOF: Norsk institutt for naturforskning har fått 25.000 kroner i støtte fra Fylkesmannen i Buskerud for å kartlegge vitenskapelig interessante krepsdyr i Eikeren. Bevilgningen ble gitt ut fra muligheten for at det handlet om istidskreps, som var hypotesen forskerne la til grunn tidlig i sommer.

– Eventuelle funn vil være viktige bidrag med hensyn til kunnskap om historisk artsutbredelse og Eikerens vannmiljø, uttaler Fylkesmannen i Buskerud i sitt bevilgningsbrev. Finn Økland har nylig satt ut mer finmasket garn på bunnen av Eikeren for om mulig å fange flere av de spennende krepsdyrene. Denne gangen akter han å la garnene stå lenger enn de seks dagene som de sto tidligere i sommer, kanskje et par uker. Ifølge Økland vil ikke den lange garnutsettingen føre til at krepsen vil dø og råtne i garnet. Han har også satt ut ruser med fisk som åte.